

ILVO

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek

Behandelingsstrategieën ter bestrijding van worminfecties bij biologische leghennen

STANDARD OPERATING PROCEDURE

30/4/2022

Auteurs: ILVO & Bioforum

Versie: 2

Doel en omvang

Het doel van deze standard operating procedure (SOP) behandelingsstrategieën is om de mogelijkheden op vlak van behandelingen toe te lichten in het kader van wormbestrijding bij pluimvee. Deze SOP is ook een leidraad bij de beslissing rond welke behandeling het best wordt toegepast in een bepaalde situatie, en welke factoren hierbij in rekening moeten worden gebracht.

Achtergrond

Worminfecties worden doorgaans diergeneeskundig behandeld met flubendazole (of fenbendazole), dit zijn de enige geregistreerde geneesmiddelen om worminfecties te bestrijden in België. Flubendazole behoort tot de categorie “chemisch gesynthetiseerde allopathische diergeneesmiddelen”. Voor producten die tot deze categorie behoren is de wachttijd volgens de nieuwe Europese wetgeving voor biologische productie verdubbeld, tot 31/12/2021 bedroeg de wachttijd voor flubendazole 0 dagen. Sinds 1/1/2022 werd de wachttijd opgetrokken naar 48u, dit betekent dat gedurende de behandeling en tot 48u na de behandeling, de eieren niet als biologisch verkocht kunnen worden. Dit zorgt er mede voor dat er meer doordacht moet omgesprongen worden met het gebruik van flubendazole ter bestrijding van worminfecties. Alternatieve en preventieve behandelingsstrategieën kunnen hiertoe bijdragen, en helpen om het aantal ontwormingen met flubendazole tot een minimum te beperken zonder in te boeten op technische prestaties.

Gerelateerde documenten en bronnen

Lijst van afkortingen

EPG: eitjes per gram

1. Wat zijn de verschillende mogelijkheden?

A. Chemische middelen

Flubendazole/fenbendazole zijn de enige toegelaten ontwormingsmiddelen voor pluimvee, er zijn verschillende producten commercieel beschikbaar. Toepasbaar via drinkwater of voeder.

Er is geen rotatie tussen verschillende werkzame bestanddelen/producten mogelijk, wat het risico op resistentie aanzienlijk verhoogd. Dit pleit tegen routinematig of kalendermatig gebruik!

Het is dus belangrijk om:

- Gebruik tot minimum te beperken
- Juiste dosering te respecteren

B. Alternatieve middelen

Het doel van deze producten is niet om de worminfectie volledig te verwijderen, want er zijn geen alternatieve producten die 100% wormafdodend werken.

NIET ziektebestrijdend, WEL gezondheidsbevorderend

Hoe werkt het wel?

- Producten op basis van **secundaire plantenmetabolieten**
- Wand van wormen beschadigen, voortplanting vertragen, wormen verlammen of uithongeren.
- Lange duur: dagelijks verstrekken voor een langer eperiode (bijvoorbeeld 7 dagen per maand)
- Wormdruk voldoende onder controle houden, zodat diergezondheid en technische prestaties niet in gedrang komen.

Breed scala aan **fytogene producten** beschikbaar: overleg met uw voederleverancier wat er beschikbaar is in hun gamma.

2. Beslissingsboom

De beslissing om een chemisch (nl. flubendazole) of alternatief wormbestrijdingsmiddel in te zetten is afhankelijk van verschillende factoren.

A. EPG-waarde (mestonderzoek)

- Bij een hoge EPG waarde (> 4000)
 - Heranalyse na een 4-tal weken
 - Nog steeds verhoogd → **chemisch ontwormen**
- Plotse stijging in EPG waarden in een 6-tal weken
 - Inzetten alternatief product
 - Bijkomend verminderde prestaties of andere gezondheidsproblemen → **chemisch ontwormen**
- EPG > 1000 → bij andere gezondheidsproblemen → **chemisch ontwormen**

B. Type worm (mestonderzoek en autopsie)

- Capillaria (EPG > 10)
 - ➔ Indien ook verhoogde mortaliteit ➔ **chemisch ontwormen**
- Heterakis gallinarum (kleine spoelworm)
 - ➔ Indien ook histomonas ➔ **chemisch ontwormen**
- Ascaris galli (grote spoelworm)
 - ➔ Legdaling of verhoogde mortaliteit ➔ **chemisch ontwormen**

C. Algemene gezondheid dieren

- Verminderde Conditie hennen (vederkleed en activiteit)
- Daling lichaamsgewicht
- Daling eiproductie
- Stijgende mortaliteit

D. Voorgeschiedenis of andere gezondheidsproblemen

- Histomoniasis ?
- E. coli infectie of andere bacteriële infectie?
- Ernstige worminfectie in vorige ronde

Factoren die bijdragen tot de beslissing om chemisch te gaan ontwormen.

Indien niet aanwezig

- ➔ Niet ontwormen
- ➔ Alternatief

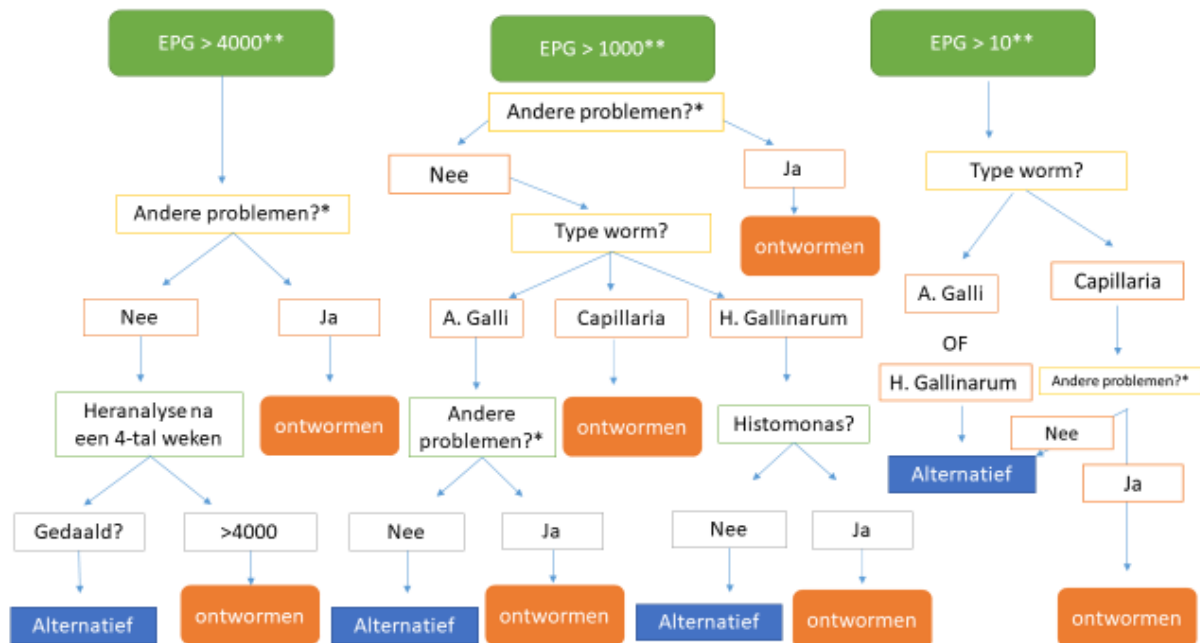
Beslissing ontwormen/alternatief = afhankelijk van individuele situatie

- Telkens in overleg met dierenarts/voerleverancier
- Verschillende dierenartspraktijken hanteren verschillende EPG drempelwaarden
- Afhankelijk van heel wat verschillende factoren en individuele situatie

3. Aandachtspunten

Chemische ontworming	Alternatieven
Curatief	Eerder preventief
Dosering respecteren	Verschillende doseringen in functie van infectiedruk
Via voeder of drinkwater: <ul style="list-style-type: none">- Voldoende voer verstrekken- Ook dieren onderaan pikorde moeten voldoende binnenkrijgen- Andere voeder- of drinkwaterbronnen in de uitloop voorkomen/beperken	Via drinkwater of voer: keuze op basis van wat praktisch best haalbaar is
Behandeling over korte termijn (7 dagen per behandeling)	Behandeling over langer termijn (bvb. Dagelijks of 7 dagen/maand)

4. Infofiche

*Legdaling, gewichtsverlies, gedaalde activiteit, verminderde conditie, histomoniasis, andere infecties of sterfte.

BESLISSINGSBOOM

EPG	Type worm	Algemene conditie dieren	Voorgeschiedenis Andere problemen
Hoog (> 4000) - <u>Heranalyse</u> na 4 weken - <u>Ontworming</u> indien hoog blijft	<u>Capillaria</u> (EPG > 10) <u>Heterakis</u> (indien ook <u>Histomonas</u> aanwezig)	Conditie hennen (vederkleed & activiteit) Daling lichaamsgewicht	<u>Histomoniasis?</u> E. Coli infectie? Ernstige worminfectie vorige ronde
Plotse significante stijging	<u>A. Galli</u> (bij daling leg of verhoogde mortaliteit)	Eiproductie Mortaliteit	

**EPG drempelwaarden kunnen verschillen tussen dierenartsenpraktijken onderling

